

Національний
банк України

Щодо розроблення законодавчих пропозицій до нової редакції Закону України «Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів»

Бурбель Леся

Департамент методології регулювання небанківських фінансових установ

м. Київ, 02 вересня 2022 року

! Ця презентація підготовлена виключно з метою ознайомлення із концепцією майбутнього регулювання. Жодне положення, зазначене у цій презентації, не слід розуміти як конкретну вимогу, що міститься у проекті законодавчих пропозицій НБУ. Бачення майбутнього регулювання, що міститься у цій презентації, може бути змінено або вдосконалено за результатами подальшого опрацювання та обговорення з учасниками страхового ринку

Мета та статус розробки законопроекту про ОСЦПВ

Законодавчі пропозиції розробляється НБУ з метою:

- впровадження Директиви Motor Insurance 2009/103/ЄС;
- на виконання Стратегії розвитку фінансового сектора до 2025р.;
- реалізації Плану відновлення України (Нацрада з відновлення України від наслідків війни);
- виконання доручення від КМУ, визначеного в Плані підготовки законодавчих актів відповідно до Угоди про асоціацію та набрання України статусу кандидата на членство в ЄС.

Розділи I-III

імплементация норм Директиви Motor Insurance 2009/103/ЄС

(вільне ціноутворення, безумовність виплати, пряме врегулювання, виплата без зносу, виплата на СТО тощо)

Розділи IV-VI

реформування діяльності МТСБУ, в т.ч. системи корпоративного управління МТСБУ та ролі НБУ як регулятора на ринку ОСЦПВ

Підготовлено текст та обговорено/отримано позицію:

- структурних підрозділів НБУ
- ЮД та МТСБУ в частині імплементации Директиви
- міжнародних експертів (Світовий Банк, EU-FINREG)

**Розділи I-III Законопроєкту
Імплементация Директиви**

Новели Закону про ОСЦПВ з урахуванням Директиви Motor Insurance

Обов'язкове пряме врегулювання

- Наразі добровільне долучення СК до прямого врегулювання
- Планується обов'язкове пряме врегулювання для всіх СК. Страхувальник-постраждалий напямую звертається до СК, з якою уклав договір ОСЦПВ, за отриманням виплати:
  - ✓ *пошкоджено виключно автомобіль*
  - ✓ *два учасника ДТП*

Поступове підвищення лімітів

Чинні ліміти:

- **160 тис грн** – за шкоду, завдану майну потерпілих
- **320 тис грн** - за шкоду, завдану життю та здоров'ю потерпілих

Ліміти за Директивою Motor Insurance :

- **1,3 млн євро** – за шкоду, завдану майну потерпілих
- **6,4 млн євро** – за шкоду, завдану життю та здоров'ю потерпілих

Планується поступове **щорічне** зростання лімітів впродовж 6-7 років

Вільне ціноутворення

- Чинне регламентування на рівні НПА базового платежу та коригуючих коефіцієнтів (однакові для всіх СК)
- Планується запровадження ринкових механізмів визначення цінової політики СК (самостійне визначення СК ціни залежно від ризиків)

Новели Закону про ОСЦПВ з урахуванням Директиви Motor Insurance

---

Оновлення підходів при розрахунку виплати при втраті життя/здоров'я (ануїтети)

- Наразі здійснюється разова виплата
- Планується запровадження базового підходу виплат – аннуїтетні виплати :

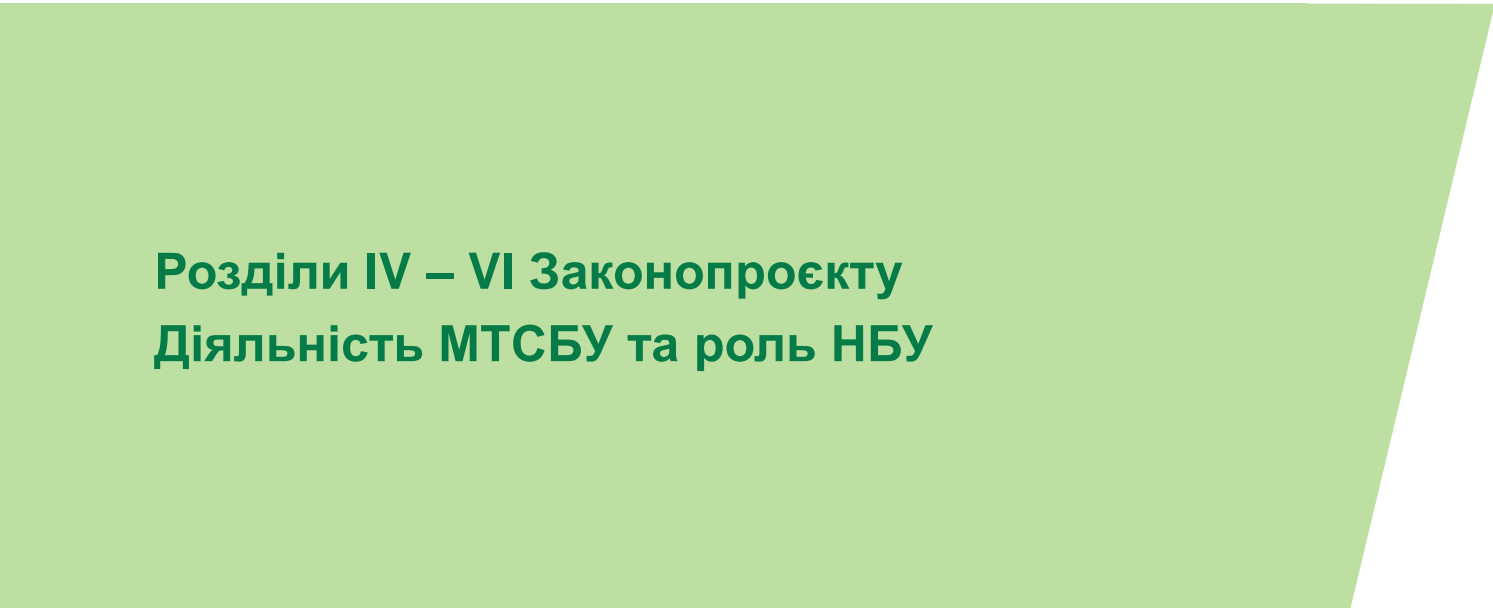
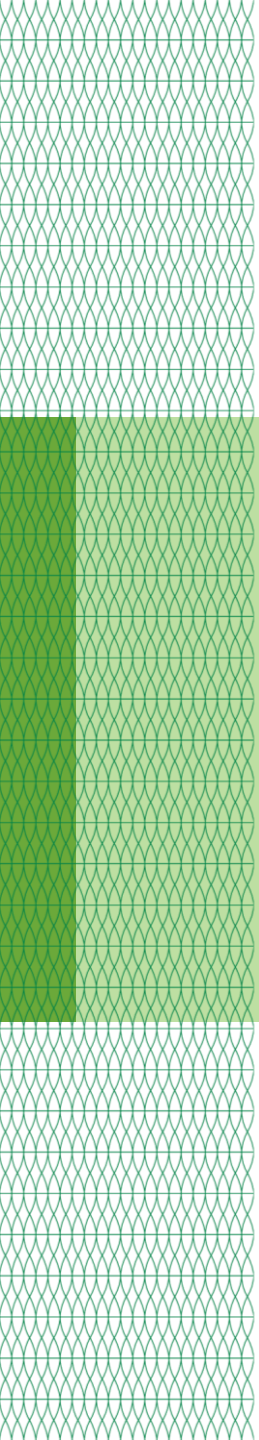

- ✓ в разі **стійкої втрати працездатності** потерпілої особи (інвалідність) - **щомісячні виплати** протягом строку інвалідності особи, але не довше ніж до досягнення пенсійного віку особи
- ✓ в разі **смерті** потерпілої особи – **щомісячні виплати** особам, що були на утриманні померлої **протягом існування права на утримання**

Правило «безумовності» виплати для потерпілого

- Директивою Motor Insurance не визначено порядок виплати потерпілому
- Законом визначено базовий спосіб виплати за шкоду, завдану майну потерпілих – перерахунок коштів на СТО для ремонту автомобіля

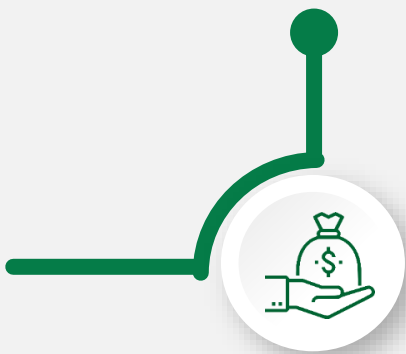

**Розділи IV – VI Законопроєкту
Діяльність МТСБУ та роль НБУ**

Функції МТСБУ

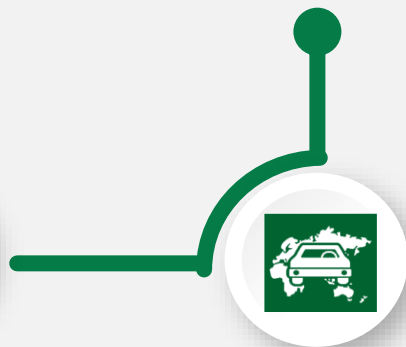
Відповідно до Директиви 2009/103/ЄС MOTOR INSURANCE

Координаційний орган у системі «Зелена карта»

- 1949р. - Рекомендації Економічної комісії ООН №5: утворення системи
- Управління системою здійснює Рада Бюро (Брюссель)
- 2005р. - Україна стає повним членом системи (МТСБУ є Національним Бюро)

Гарант виплат у системі «Зелена карта» та за внутрішніми договорами ОСЦПВ

Забезпечення інформаційної взаємодії (Інформаційний центр)

На ринку ОСЦПВ

- адміністрування ЦБД
- актуарні та статистичні розрахунки збитковості, тарифів на ринку тощо
- система «Пряме врегулювання збитків»

Проблеми існуючої системи управління МТСБУ

Некласична структура управління:

існування 4-х органів управління (Координаційна рада, Загальні збори, Президія, Дирекція) з непропорційним/сплутаним розподілом повноважень між ними, непрозорістю діяльності

Відсутність прозорої системи корпоративного управління та прийняття рішень в МТСБУ:

- перевірка ділової репутації та професійної придатності осіб, які входять до органів управління МТСБУ, управляють коштами фондів
- відсутність системи внутрішнього контролю та зовнішнього контролю, в тому числі належної транспарентності результатів діяльності МТСБУ та витрачання коштів фондів

Обмежені вплив Регулятора на діяльність МТСБУ:

- прийняття НПА за поданням МТСБУ
- відсутність повноважень щодо права застосування заходів реагування (впливу) на рішення посадових осіб МТСБУ

Високі політичні ризики через входження до складу Координаційної ради народних депутатів, що проявлялися у вигляді:

- впливу особистих інтересів депутатів на інвестиційну політику МТСБУ
- виникнення кризи в управлінні МТСБУ
- загрози втрати коштів фондів МТСБУ через нерозсудливу інвестиційну політику

Фонди МТСБУ

Фонд страхових гарантій («ЗЕЛЕНА КАРТА»)

- у разі недостатності коштів та майна СК – банкрута та ліквідованої СК
- у разі ДТП на території інших країн за участі українських транспортних засобів
- у разі ДТП на території України за участі іноземних транспортних засобів

Фонд захисту потерпілих (ОСЦПВ)

- заподіяння шкоди незастрахованим ТЗ
- заподіяння шкоди невстановленим ТЗ
- заподіяння шкоди ТЗ, який вийшов з володіння внаслідок протиправних дій
- заподіяння шкоди пільговим категоріям звільненим від ОСЦПВ
- у разі недостатності коштів та майна СК – банкрута та ліквідованої СК
- заподіяння шкоди у разі надання ТЗ поліцейським чи медичним працівникам

Цільовий фонд

- фінансування поточної діяльності МТСБУ
- підтримка та обслуговування ЦБД
- забезпечення безпеки дорожнього руху
- фінансування стратегічних напрямків діяльності МТСБУ на Зр.

**гарантійні внески СК
(базовий та додатковий) +
відрахування з премій**

**членські
внески СК**

Статус фондів МТСБУ

Кошти Фонду страхових гарантій та Фонду захисту потерпілих є коштами страхових резервів та використовуються для гарантійних виплат

Кошти Цільового фонду є коштами МТСБУ та використовуються ним для забезпечення поточної та стратегічної діяльності

Напрями інвестування, визначені Законом, відповідно до вимог та правил диверсифікації, визначених НБУ:

- грошові кошти на банківських рахунках
- банківські депозити
- державні цінні папери

Порядок та умови формування Фондів із використанням актуарних методів:

- мінімальний розмір внесків (вступних) та джерела їх поповнення визначені в Законі
- виключні види/цілі витрат з фондів визначені Законом
- НР визначає додаткові внески до фондів у разі виникнення ризику недостатності коштів
- НР переглядає достатність створених фондів не рідше раз на рік

Відповідальність за порядок та умови формування фондів та напрями інвестування коштів фондів лежить **на страховиках-членах МТСБУ (НР)**

Структура корпоративного управління МТСБУ

AS IS

Координаційна рада (орган нагляду і контролю)

- 3 представники ВРУ;
- 1 представник Регулятора;
- 1 представник ЛСОУ;
- 4 представники СК – членів МТСБУ

Загальні збори СК – члени МТСБУ

Якщо не скликається > 210дн., повноваження переходять до Координаційної ради

Президія (орган управління між засіданнями ЗЗА)

7 представників СК – членів МТСБУ

обираються ЗЗА

Ревізійна комісія (орган контролю)

5 представників СК – членів МТСБУ

обираються ЗЗА

Дирекція (виконавчий орган)

3 члени

призначається Президією за погодженням з Координаційною радою

TO BE

Загальні збори СК – члени МТСБУ

Рада МТСБУ (орган нагляду і контролю за аналогією НР АТ)

7 керівників СК – членів МТСБУ

визначаються за принципом, закладеним в Законі

Правління (виконавчий орган)

3 члени

призначається Радою МТСБУ

- Керівники СК (у разі відсутності – їх замісники) вже погоджені НБУ

- Без права передоручення іншим особам

- Комітети Ради

- Колективна придатність

- Fit&proper

- Погоджуються НБУ

- Ключові функції СК (ССО, СРО, актуарій, внутрішній аудитор)

Порядок формування органів корпоративного управління МТСБУ

as is

1. Загальні збори членів

- скликаються президією - не менше 2 разів на рік
- Збори повноважні - присутні члени, обсяг відрахувань яких до резервних фондів більше 50% від загального обсягу таких відрахувань;
- прийняття рішень
- з питань -визначення основних напрямків діяльності, внесення змін до Статут, обрання членів Президії затвердження розміру, порядку та строків сплати членських внесків - 2/3 голосів присутніх;
- з інших питань- проста більшість голосів присутніх
- при вирішенні будь-яких кожен член МТСБУ має один голос, крім рішення про обрання членів Президії
- у не скликання протягом 210 днів або не спроможності прийняття рішення - повноваження виконуються Координаційною радою.

2. Координаційна рада

3. Президія

- 7 представників страховиків – членів МТСБУ
- Обираються Загальними зборами:
- 3 - голоси між членами МТСБУ розподіляються пропорційно їх часткам у загальному обсязі відрахувань до резервних фондів
- 4- кожен член МТСБУ має один голос
- термін на 1 рік з правом переобрання на наступні терміни
- засідання повноважним - присутні не менше 5 членів
- прийняття рішень - більшістю голосів присутніх на засіданні. У разі рівності голосів голос президента має перевагу
- Засідання скликаються президентом не рідше 1 разу на місяць. Позачергове засідання президії скликається у будь-який час на вимогу будь-яких двох членів президії
- У не скликання засідання протягом 45 днів або не спроможності прийняти рішення – повноваження виконуються Координаційною радою.

4. Дирекція

- Генеральний директор призначається Президією за погодженням з Координаційною радою

5. Ревізійна комісія

to be

1. Загальні збори членів

- скликаються Радою не рідше 1 разу на рік
- Збори повноважні - присутні члени, обсяг відрахувань яких до резервних фондів більше 50% від загального обсягу таких відрахувань;
- прийняття рішень
- з усіх питань, окрім внесення змін до статуту - проста більшість голосів присутніх,
- про зміни до статуту -2/3,
- при вирішенні будь-яких питань кожен член МТСБУ має один голос

2. Наглядова рада (Рада)

- 7 фізичних осіб представників СК (керівник СК чи інша посадова особа СК, погоджена Регулятором, без права передоручення) МТСБУ визначаються за принципом: TOP 3 за страховими преміями з ОСЦПВ (обов'язкова ротація кожні 2 роки) + 4 обираються Загальними зборами. Має бути дотримано принцип не менше 3-х – повних членів в Раді МТСБУ.
- термін – 2 роки з правом переобрання на наступні терміни
- кворум – не менше 4 членів
- прийняття рішення – більшістю голосів
- Голова обирається із числа членів на першому засіданні новообраної Ради таємним голосуванням простою більшістю голосів. Голова Ради – головує на засіданнях. Статутом може бути передбачено обрання заступника Голови Ради або правила визначення обрання головуючого на засіданні у разі відсутності Голови Ради.
- засідання скликаються Головою Ради не рідше 1 разу на квартал.
- Статут Бюро може передбачати можливість голосування онлайн та правила такого голосування.

3. Виконавчий орган

- колегіальний орган - 3 члени за окремими напрямками діяльності
- очолює Голова правління
- Голова правління та Члени правління призначається Радою після погодження їх кандидатур Регулятором

Члени Ради та Правління несуть солідарну відповідальність за відшкодування Бюро збитків, понесених за рішенням Ради (дія або бездіяльність) Бюро, із порушенням законодавства. Вирішується у судовому порядку .

Ключові повноваження органів управління МТСБУ

AS IS

Загальні збори МТСБУ

- Встановлення розміру членських внесків (фінансування діяльності МТСБУ)
- Встановлення розміру додаткового розміру гарантійного внеску до Фонду ФСГ (відповідно до Директиви)

Координаційна рада

- Встановлення розміру відрахувань від премії до Фондів МТСБУ та базових гарантійних внесків (відповідно до Директиви)
- погодження порядку та умов формування Фондів, що затверджується Президією
- Нагляд за використанням коштів Фондів (заслуховування звіту Дирекції)
- погодження призначення Президією Генерального директора
- Відкликання Генерального директора самостійно або за пропозицією Президії

Президія МТСБУ

- Визначення порядку та умов формування Фондів
- Затвердження кошторису Фонду на фінансування діяльності МТСБУ
- Призначення Генерального директора за погодженням з Координаційною Радою
- Призначення за пропозицією Генерального директора його заступників (членів Дирекції) за погодженням з Координаційною Радою
- Відкликання Генерального директора за погодженням з Координаційною радою
- Заслуховування звіту Дирекції про використання коштів

Дирекція

- Прийняття рішення про використання коштів Фондів відповідно до Положення про фонди
- Забезпечення фінансування діяльності відповідно до кошторису

TO BE

Загальні збори МТСБУ

- Встановлення розміру членських внесків (фінансування діяльності МТСБУ)
- Визначення стратегічних напрямів діяльності з урахуванням пропозицій Регулятора
- Затвердження положення про пряме врегулювання
- Інші передбачені Законом та статутом

Рада МТСБУ

- затвердження положень ,необхідних для виконання завдань та функцій МТСБУ, передбачених Законом
- затвердження структури управління з урахуванням вимог Закону, в тому числі щодо СВК
- встановлення порядку формування та розміру гарантійних внесків (базових та додаткових) та відрахувань від премій до Фондів МТСБУ відповідно до встановлених Законом цілей
- Затвердження планів діяльності відповідно до стратегічних напрямів
- призначення та відкликання членів Правління відповідно до вимог професійної придатності та ділової репутації за погодженням з Регулятором
- Призначення ризик-менеджера, комплаєнс-менеджера, внутрішнього аудитора, відповідального актуарія за погодженням з Регулятором
- контроль за витрачанням коштів фондів МТСБУ
- затвердження звітів Правління про використання коштів фондів МТСБУ та поданням їх Регулятору
- призначення обов'язкового зовнішнього аудиту
- Інші передбачені Законом та статутом

Правління

- Забезпечення виконання функції та завдань МТСБУ, планів діяльності відповідно до документів (правил, положень, тощо) затверджених Радою
- Прийняття рішення про використання коштів Фондів відповідно до встановлених Законом цілей та встановленого Радою порядку
- Забезпечення фінансування діяльності відповідно до кошторису, затвердженого Радою
- Підготовка звітів для Регулятора та подання на затвердження Раді
- Забезпечення проведення зовнішнього аудиту
- Ведення переліку членів МТСБУ на веб-сайті
- Інші передбачені Законом та статутом

Контроль діяльності МТСБУ

as is

Контролює Координаційна рада

- здійснює нагляд за використанням коштів всіх Фондів МТСБУ
- вносить ЗЗА пропозиції з питань удосконалення діяльності МТСБУ
- вирішує у разі потреби питання проведення позачергових ревізійних та аудиторських перевірок МТСБУ
- здійснює тимчасове виконання функцій ЗЗА та президії МТСБУ у визначених випадках
- скликає у разі потреби позачергові засідання ЗЗА
- погоджує призначення дирекції МТСБУ та генерального директора МТСБУ
- погоджує Положення про Фонди МТСБУ (затверджені президією)
- погодження Положення про фонд попереджувальних заходів МТСБУ (затверджений президією)

to be

Контролює Регулятор

- погоджує статут та зміни до нього
- має право скликати позачергові засідання органів управління МТСБУ
- встановлює форму та періодичність подання звітів МТСБУ щодо використання коштів фондів МТСБУ
- встановлює вимоги до професійної придатності та ділової репутації членів Правління та відповідальних за виконання ключових функцій
- погоджує кандидатури членів Правління, ризик-менеджера, комплаєнс-менеджера, внутрішнього аудитора
- має право відкликання члена Ради МТСБУ, члена Правління, ризик-менеджера, комплаєнс-менеджера, внутрішнього аудитора та актуарія
- має право витребувати інформацію про діяльність МТСБУ та надавати бюро обов'язкові до виконання рекомендації
- має право вимагати змінити зовнішнього аудитора та призначити додатковий зовнішній аудит
- погоджує обраного Радою МТСБУ зовнішнього аудитора
- має право бути присутнім на засідання Загальних зборів та Ради МТСБУ без права участі у прийнятті рішення

Обмежені повноваження

Національний банк України

Розширені повноваження

Повноваження НБУ на ринку ОСЦПВ

AS IS

1. Самостійні повноваження НБУ:

- перегляд лімітів відповідальності
- перегляд значення коригуючого коефіцієнта «бонус-малус» та порядок його застосування
- визначення порядку укладання договорів ОСЦПВ у пунктах пропуску через державний кордон України
- затвердження Порядку залучення МТСБУ аварійних комісарів, експертів
- розгляд пропозицій про вдосконалення НПА, які регулюють питання ОСЦПВ
- обов'язок зупинки дії ліцензії у разі припинення страховиком членства в МТСБУ

2. За поданням МТСБУ:

- затвердження розміру базового страхового платежу, перелік, значення коригуючих коефіцієнтів та порядок їх застосування
- затвердження Положення про ЦБД щодо ОСЦПВ
- затвердження технічного опису, зразків, порядку замовлення, організації постачання полісу
- затвердження спеціального знаку, що видається страховиком при укладенні договору ОСЦПВ
- визначення порядку щодо особливостей укладення договорів
- затвердження максимальних розмірів виплат за шкоду, заподіяну майну потерпілих у разі оформлення документів про ДТП за Європротоколом
- затвердження порядку реєстрації у МТСБУ страхових агентів, з ОСЦПВ
- Погодження Статуту МТСБУ затвердженого загальними зборами членів МТСБУ

TO BE

1. Надання пропозицій до стратегічних напрямів діяльності МТСБУ на ринку ОСЦПВ
2. Встановлення переліку інформації, що подається в ЦБД та вимоги до захисту інформації
3. Встановлення вимог до якості та диверсифікованості активів, якими представлені кошти централізованих страхових резервних фондів МТСБУ

Національний банк України

[Web](#) ▪ [Facebook](#) ▪ [Twitter](#) ▪ [Flickr](#) ▪ [Youtube](#) ▪ [Instagram](#)